

การประเมินความเสี่ยง การทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี

อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี

การประเมินความเสี่ยง การทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม

ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

การประเมินความเสี่ยง การทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยง

- ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
- ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ชื่อกระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต... กระบวนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. (รายใหม่)

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง
1.	การยื่นขอรับใบอนุญาต และการตรวจสอบเอกสาร	ผู้ยื่นคำขอเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้เจ้าหน้าที่เพื่อแลกกับการได้รับบริการที่รวดเร็วขึ้น ให้เอกสารผ่านการตรวจสอบ
2.	การพิจารณาอนุญาต/ไม่อนุญาต	เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อช่วยให้การ พิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้นหรือได้รับการยกเว้น หรือไม่ เป็นไปตามกฎหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน พิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ
- ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นสูงมาก
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นสูง
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก
1	น้อยมาก	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
4	สูง	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
3	ปานกลาง	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบขอเท็จจริง
2	น้อย	เกิดการร้องเรียน แจงเบาะแส
1	น้อยมาก	แทบจะไม่มี

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
1.	การยื่นขอรับใบอนุญาต และการตรวจสอบเอกสาร	ผู้ยื่นคำขอเสนอผลประโยชน์ให้เจ้าหน้าที่เพื่อแลกกับการได้รับบริการที่รวดเร็วขึ้น/ให้ออกสารผ่านการตรวจสอบ	3	2	6	ปานกลาง
2.	การพิจารณาอนุญาต/ไม่อนุญาต	เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อช่วยให้การ พิจารณานุมัติ อนุญาตง่ายขึ้น หรือได้รับการยกเว้น หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	3	3	9	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ.....กระบวนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (รายใหม่).....							
ลำดับ	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็น ความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1.	การยื่นขอรับใบอนุญาต และการตรวจสอบ เอกสาร	ผู้ยื่นคำขอเสนอ ผลประโยชน์ ให้เจ้าหน้าที่ เพื่อแลกกับการ ได้รับบริการ ที่รวดเร็วขึ้น/ให้เอกสาร ผ่านการตรวจสอบ	ปานกลาง	จัดทำมาตรการตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการ ตรวจสอบเอกสาร	<p>1. จัดทำคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต</p> <p>2. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล และติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>3. ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน (No Gift Policy) โดยงดรับของขวัญ ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>4. กำหนดมาตรการทางวินัยและบทลงโทษอย่างเคร่งครัด กรณีเจ้าหน้าที่เรียกรับหรือรับผลประโยชน์ใด ๆ ระหว่างการตรวจสอบคำขอและเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา</p>	ต.ค. 68 – ก.ย. 69	กองช่าง

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต (ต่อ)

ชื่อกระบวนการ/โครงการ.....กระบวนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (รายใหม่).....							
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
2.	การพิจารณาอนุญาต/ไม่อนุญาต	เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติอนุญาตง่ายขึ้นหรือได้รับการยกเว้นหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย	ปานกลาง	จัดทำมาตรการกำหนดไม่ให้เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินหรือผลประโยชน์ค่าตอบแทนจากผู้ประกอบการและกำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัดต่อเจ้าหน้าที่ที่มีพฤติกรรมการทุจริต	<ol style="list-style-type: none"> ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน (No Gift Policy) อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ กำหนดบทลงโทษทางวินัยอย่างเคร่งครัด กรณีเจ้าหน้าที่เรียกหรือรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการหรือผู้มาติดต่อราชการ ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งติดตามการพิจารณาอนุญาตให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ จัดประชุมเจ้าหน้าที่เป็นประจำเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งกำชับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล 	ต.ค. 68 – ก.ย. 69	กองช่าง